

Medikament og miljøtiltak i regi
av prosjekt for utvikling av
kompetanse på autisme og
psykisk lidelse.

Presentasjon av tiltak, resultater
og konklusjoner 5 år etter.

Claes Jansson og Håkon Tøfte

Bakgrunn for prosjektet

- Behov for kompetanseheving i voksenhabiliteringen i forhold til psykisk utviklingshemning/autisme og psykiske lidelser
- Behov for bistand i en komplisert klientsak hvor man trengte bistand for å komme videre

Situasjonen ved prosjektstart

- Selvskading, skalling i vegg og gulv, bitt mot hender, slag mot hodet
- Utagering mot personer med slag, spark, skalling, spyting, kloring, kasting av gjenstander
- Utagering mot inventar, slag kasting av gjenstander
- Ekstrem tregghet i de fleste situasjoner

Målsetting

- Overordnet målsetting:
- en generell heving i livskvalitet hos hovedpersonen samt reduksjon av bruk av tvang.
- Delmål:
- bekrefte eller avkrefte mistanke om psykisk lidelse
- Skreddersy miljøterapeutiske strategier og ev finne optimal medisinerings.

Somatiske utredninger

- CT av hjernen
- Kromosom undersøkelser
- Metabolsk screening
- Pulsmålinger

Ingen påfallende funn

Utfordringer ved diagnostisering av personer med autisme

- Ofte dårlig språk. Vanskelig å få tak i tanker og følelser.
- Typisk autisme atferd kan være vanskelig å skille fra psykiske lidelser

Vurdering av tvangslidelse, kartleggingsverktøyet Yale-Brown Obsessive scale (Y-BOCS)

- Skårene viste store utslag innenfor hovedkategoriene tvangshandlinger vedrørende
- 1) renslighet/rengjøring,
- 2) Tvangsmessig sjekking/kontrollritualer
- 3) gjentakelsesritualer
- 4) orden/symmetri
- 5) ritualer som involverer andre mennesker.

Vurdering..

- Størst problemer med å begynne og avslutte handlinger.
- Typiske tvangshandlinger tilstede, men fremst
- **Primary obsessive slowness (primær tvangsmessig tregghet)**
- Dessuten svingninger i atferd. Perioder med hurtig økende uro, hyppige og kraftige utageringer etterfulgt av meget rolige perioder men mindre tvangsatferd.

Diagnoser

- Psykisk utviklingshemming - alvorlig grad
- Autisme
- Tvangslidelse; Vanlig type og primær tvangsmessig tregghet
- Bipolar lidelse, hurtigsvingende, blandet type

Medisinering

- Antipsykotiske medikamenter: Truxal, Haldol og Cisordinol. Bivirkningene større enn effekten.
- Antiepileptikum: Tegretol. Noe mindre svingninger men aggresjonen økte.
- Antideprisivum: Cipramil. Forkortet rolige perioder men økt tvang og utagering.

Medisinering

Det som til sist gav positiv effekt var antipsykotikummet Risperdal.

Den tvangsmessige tregheten ble til stor del borte.

Stemningssvingningene ble kraftig redusert

De "vanlige" tvangssymptomene fortsatte nesten uforandret.

Miljøtiltak

- Færre instruksjer, mindre "mas" og økt grad av selvkontroll
- Videreutvikling av kommunikasjonssystemer.
- Bedre tilrettelagt dagtilbud. Færre arbeidsdager flere fridager.
- Økt fokus på kommunikasjon og selvbestemmelse

Miljøtiltak

- Samhandlingsfokus flyttes fra hans utfordrende atferd til koselig samhandling
- Økt fokus på å "lese" hvilket humør han er i og tilrettelegge aktiviteter etter dette.
- Større vekt på sosial deltakelse.
- Inngrepskriteriene for bruk av tvang ble endret

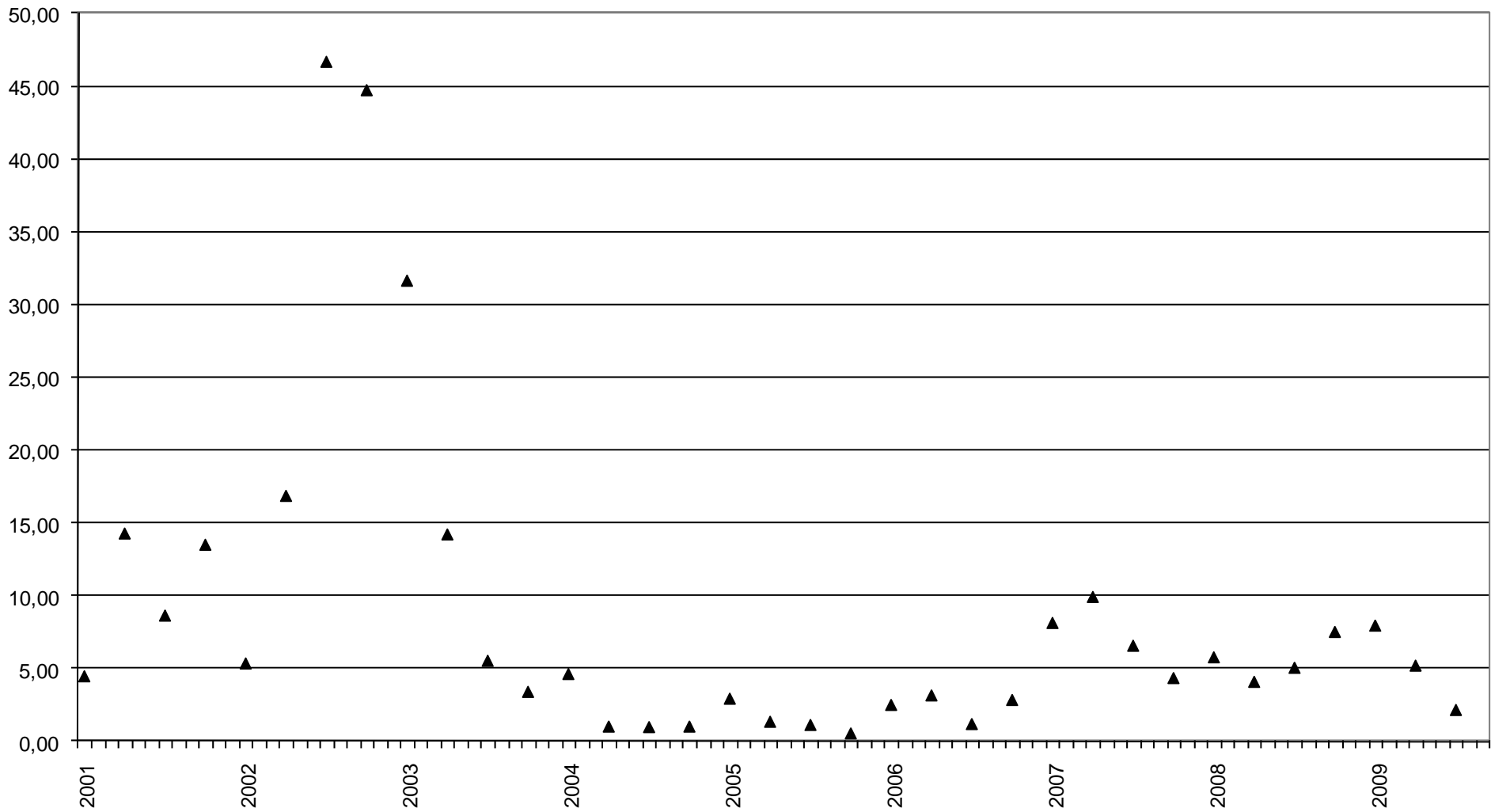
Resultat

- Redusert tvangsmessig tregghet
- Nedgang i antall tiltak med bruk av makt
- Klienten er mye mer avslappet. Smiler og tuller og liker å bli tullet med
- Klienten tåler forandringer bedre enn tidligere.
- Økt deltakelse i sosiale sammenheng

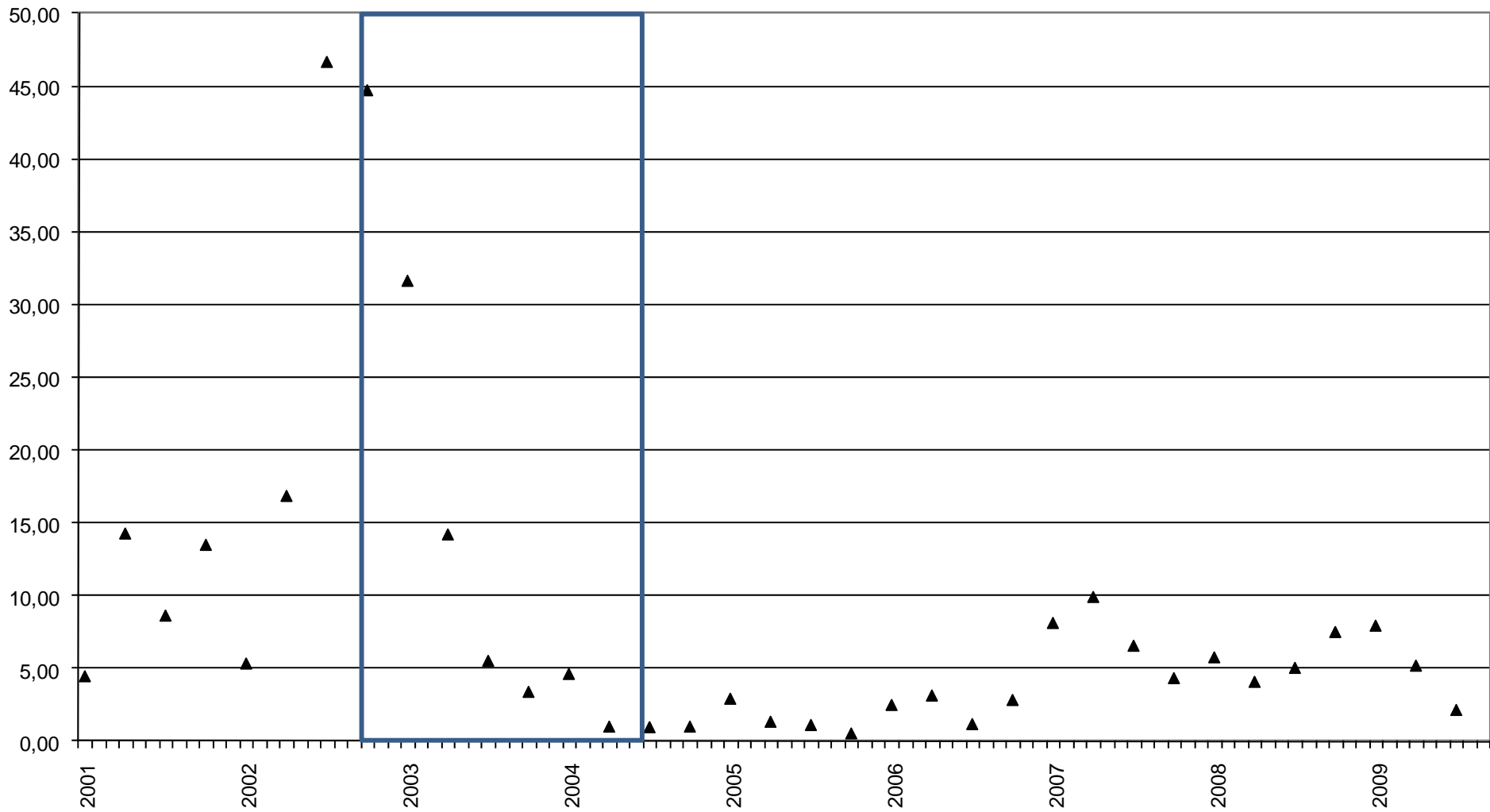
Resultat..

- Humøret er stabilt, uten de store toppene og bunnene som var karakteristisk tidligere
- Økt evne til å slappe av. Kan ligge rolig i 1 – 2 timer f. eks på sofaen eller stranda

Varighet i minutter pr dag

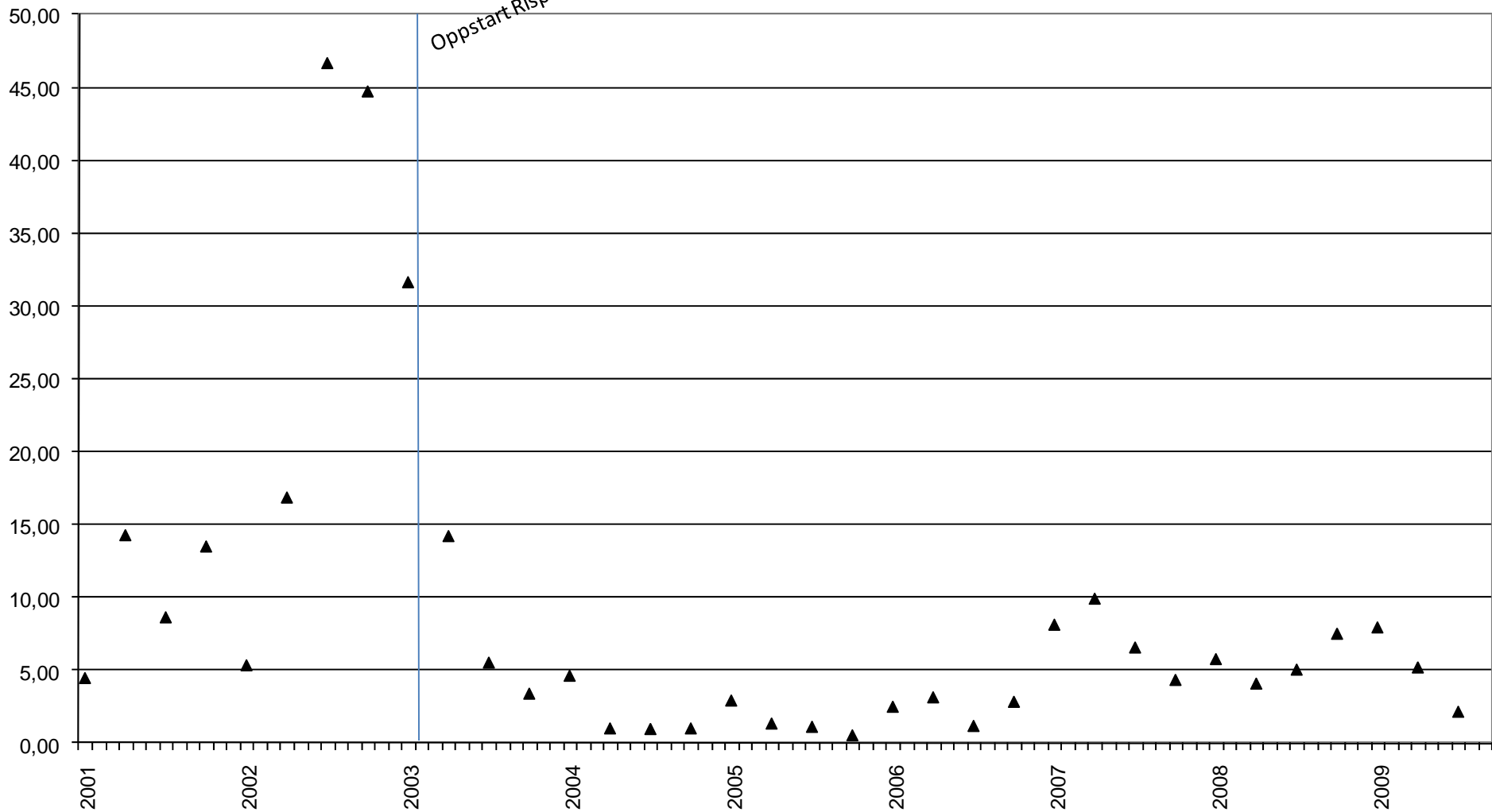


Varighet i minutter pr dag

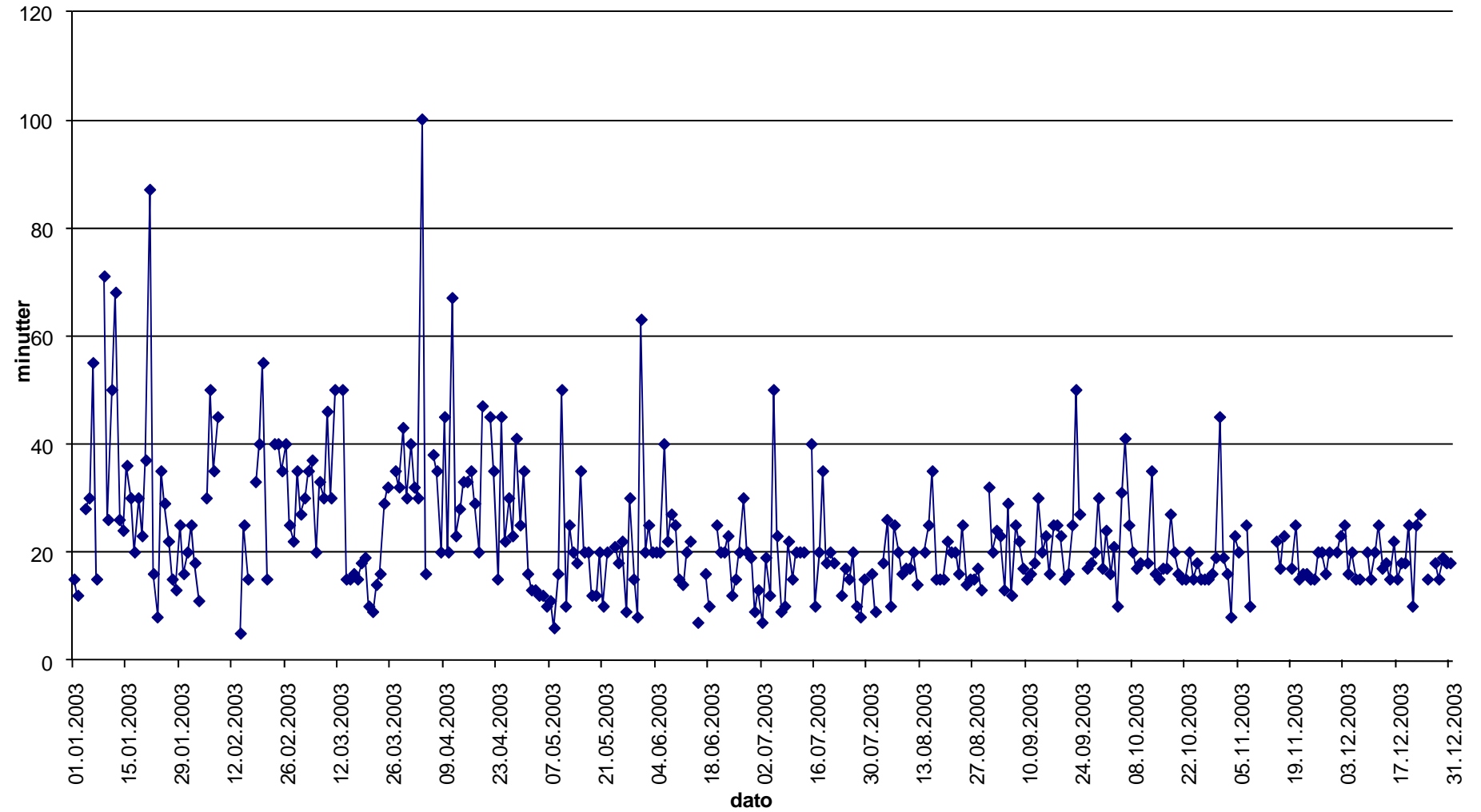


Varighet i minutter pr dag

Oppstart Risperdal



Tid før ferdig kledd



Utfordringene etter prosjektperioden

- Endringer i tvangshandlinger
 - Risikovurdering
- Riving av tøy